

Fővárosi Ítéltábla

13.Gf.40.174/2008/8.

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla a MEGAY Ügyvédi Iroda (3530 Miskolc, Petőfi u. 7. szám, ügyintéző: dr. Megay Györgyi ügyvéd) által képviselt felperesnek a Fekete Ügyvédi Iroda (6000 Kecskemét, Hoffmann J. u. 5/A. szám ügyintéző: dr. Fekete Csaba ügyvéd) által képviselt alperes ellen kártérítés iránt indított perében a Pest Megyei Bíróság 2008. február 19-én kelt 6.G.40.110/2007/11. számú ítélete ellen az alperes részéről 13. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatja és a felperes keresetét elutasítja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 2.780.631 (Kettőmillió-hétszáznyolcvanezer-hatszázharmincegy) forint első- és másodfokú

perkötséget, továbbá az államnak - külön felhívásra - 900.000 (Kilencszázezer) forint le nem rótt eljárási illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás:

Az elsőfokú bíróság 2008. február 19. napján kelt 6.G.40.110/2007/11. számú ítéletével kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 28.159.831 forint tőkét és ezen összeg után 2007. augusztus 1-től a kifizetés napjáig a késedelemmel érintett naptári félét megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamat 7 %-kal növelt összegű kamatát, 1.248.000 forint perkötséget, valamint az államnak - az adóhatóság felhívásra - 900.000 forint feljegyzett eljárási illetéket.

Az ítélet alapjául szolgáló tényállás szerint a Fővárosi Bíróság 10.Fpk.01-2006-006302/5. számú végzésével megállapította a felperesi gazdálkodó szervezet fizetéseképtelenségét és elrendelte a felszámolását. A felszámolás kezdő időpontja 2007. június 7. napja. A felperesi társaság ügyvezetője a felperes nevében 2007. június 12. napján bankszámlaszerződést kötött az alperessel. A bankszámlára a megnyitást követően 2007. augusztus 1-ig különböző pénzüsszegek érkeztek, amelyeket az alperes az ügyvezető részére kifizetett, ezzel összesen 28.159.831 forint forgalmat bonyolított. A felszámolóbiztos a 2007. szeptember 14. napján kelt, alpereshez írt levelében a bankszámla felett rendelkezők rendelkezési jogát felfüggesztette, és a bankszámlakivonatoknak az általa megjelölt címre való megküldését kérte.

A felperes módosított keresetében 28.159.831 forint tőke és ezen összeg után 2007. augusztus 1-től a törvényes mértékű késedelmi kamat, valamint perkötség

megfizetésére kérte kötelezni az alperest. A keresetét azzal indokolta, hogy a felperesi társaság ügyvezetője a felszámolás kezdő időpontját követően kötött bankszámlaszerződést az alperessel, a szerződés viszont álképviselőt folytán nem jött létre, mert a társaság képviselője és így a szerződés megkötésére az ügyvezető már nem volt jogosult. A bankszámlára ezt követően érkező összegek egy nem létező szerződés alapján kerültek az alpereshez, majd ezeket az alperes jogosulatlanul fizette ki az ügyvezető részére. A szerződéses jogviszony nélkül az alperesnek a hozzá került pénzösszeget felelős őrzésbe kellett volna vennie, ennek ellenére azt jogellenesen kifizette, ezért a Ptk. 339. §-ának (1) bekezdése alapján kárt okozott a felperesnek.

Az alperes módosított ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Álláspontja szerint az alperes a bankszámla megnyitásakor a jogszabályok előírásait megtartva, jóhiszeműen járt el. A szerződés megkötésekor a kötelezettsége kizárólagosan az volt, hogy 30 napnál nem régebbi okirat alapján ellenőrizze, a cég nem áll-e felszámolás alatt. A számlanyitásra 2007. június 12-én került sor, a felszámolás ténye csak június 15. napján került bejegyzésre a cégnyilvántartásba, a Cégléletről figyelemmel kísérése pedig nem kötelessége. Álláspontja szerint a bankszámlaszerződés nem jött létre, a felperes bankszámláján szereplő pénz nem képezte az adós vagyonát, abba kizárólag az átutalt összegre vonatkozó követelés tartozott. Arra az esetre, ha a bíróság a kártérítési igényt megalapozottnak találná, kármegosztást kért a felperes felróható magatartására hivatkozva.

Az elsőfokú bíróság határozata indokolásában megállapította, hogy az ügyvezető, mint álképviselő által kötött bankszámlaszerződés nem jött létre. A csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény (továbbiakban: Cstv.) 34. §-ának (2) bekezdése szerint a felszámolás kezdő időpontjától a gazdálkodó szervezet vagyonával kapcsolatos jognyilatkozatot csak a felszámoló tehet, ezért a felperes gazdálkodó szervezet ügyvezetője nem volt jogosult a bankszámlaszerződés megkötésére, a jogügyletben álképviselőként járt el. A felszámolóbiztos azonban a 2007. szeptember 14. napján kelt levelével, amelyben

azt kérte az alperestől, hogy a bankszámla felett rendelkezők rendelkezési jogát függessze fel és a bankszámla kivonatokat a felszámoló irodájának címére küldje meg, a bankszámla feletti rendelkezési jogát gyakorolta. Ebből az következik, hogy magát szerződő félnek tekintette és ezzel a nyilatkozattal jóváhagyta az ügyvezető által kötött szerződést, vagyis a Ptk. 221. §-ának (1) bekezdése alapján a felek között a bankszámlaszerződés létrejött és jogviszonyukat a Ptk. 529. §-a alapján kell megítélni. A bankszámlára befizetett 28.159.831 forint a felperes felszámolási vagyonába került, amelyet a pénzintézet a szerződés alapján kezelt.

A pénzforgalmi szolgáltatásokról és az elektronikus fizetési eszközökről szóló 227/2006. (XI. 20.) Korm. rendelet (továbbiakban: Korm. rendelet) 7. §-ának (12)-(13) bekezdései szerint a felszámolás alatt álló számlatulajdonos bankszámlája feletti rendelkezés a felszámolást elrendelő jogerős végzés közzétételét követő naptól csak a felszámolótól fogadható el, és a közzétételt követő naptól a számlatulajdonos nevét „fa” toldattal kell ellátni. Ebből az következik, hogy az alperes naponta köteles a Céglőnyzt figyelemmel kísérni és a felszámolás elrendelését követő napon, külön értesítése nélkül a változásokat a saját rendszerében átvezetni. Szerződésszegést követett el tehát akkor, amikor olyan személytől fogadott el megbízást, aki a bankszámla felett nem jogosult rendelkezni. A szerződésszegő magatartással közvetlen okozati összefüggésben a felperest kár érte, amelynek mértéke a bankszámláról kifizetett összeghez igazodik.

Nem mentesülhet az alperes a kártérítési felelőssége alól arra hivatkozással, hogy a felszámolás ténye csak 2007. június 15. napján került bejegyzésre a cégnyilvántartásba, mert arról a Céglőnyzből már korábban tudomást szerezhetett volna. Téves a Ctv. 22. §-ának (4) bekezdésére való hivatkozása is, mert az arra az esetre tartalmaz rendelkezést, ha a cégnyilvántartásba bejegyzett adat eltér a Céglőnyben megjelent adattól. A felperes időben teljesítette az adatszolgáltatási kötelezettségét is, tekintettel arra, hogy a szerződés csak az utólagos jóváhagyásával jött létre. A Korm.rendelet 3. §-ának (2) bekezdése, amely alapján a felszámolást elrendelő végzés Céglőnyben történő közzétételét

követően az adós csak egyetlen pénzforgalmi bankszámlával rendelkezhet, nem zárja ki ezen időpont után új bankszámla megnyitását, csak a további számlák megszüntetését írja elő. Nem látott alapot az elsőfokú bíróság a kármegosztásra sem, mert az alperes által hivatkozott Cstv. 54. §-a értelmében a felszámoló felróható magatartásával összefüggésben keletkezett kárt kell vizsgálni és ez az igény a jelen perben nem bírálható el, az alperes esetleges követelését közvetlenül a felszámolóval szemben indított perben érvényesítheti. Rámutatott arra is, hogy a Cstv. 33. §-ának (4) bekezdése nem feljelentési, hanem bejelentési kötelezettséget ír elő a felperes, illetőleg a felszámoló számára és egy büntetőeljárás kezdeményezése a kár elhárítására nem alkalmas. Nem várható el továbbá a felszámolótól, hogy a felszámolás közzétételét követő napokban azonnal és teljes körűen intézze az adós ügyeit, erre csak akkor van lehetősége, ha az adós vezetője már átadta számára az iratokat. A felperesnek nem kellett értesítenie az adósait a felszámolás elrendeléséről, ezért a két cég részéről a felperes számlájára történő befizetések nem hozhatók összefüggésbe az alperes jogellenes kifizetéseiből eredő kár bekövetkeztével.

Az elsőfokú ítélet ellen az alperes nyújtott be fellebbezést, az ítélet megváltoztatását és a kereset elutasítását kérte.

Elsődlegesen kifejtett álláspontja szerint a felszámoló a 2007. szeptember 14-én kelt levelében maga is világosan rögzítette, hogy a rendelkezési jogát nem gyakorolta, erre tekintettel megalapozatlanul jutott az elsőfokú bíróság arra a következtetésre, hogy a bankszámlaszerződés a felperes utólagos jóváhagyásával létrejött. A felperes a peres eljárás során maga is arra hivatkozott, hogy a szerződés nem jött létre a felek között. Utalt még arra, hogy a bankszámlaszerződés írásbeliséghez kötött, azt ráutaló magatartással jóváhagyni nem lehet.

A Korm.rendelet 3. §-ának (2) bekezdéséből egyértelműen az következik, hogy a felszámolás alatt álló cégnek csak egyetlen bankszámlája lehet, így ha a felszámoló mégis jóváhagyta volna utólagosan a bankszámlaszerződést, úgy az jogszabályba

ütközik, ezért érvénytelen. A felek egyező előadásából azonban egyértelműen megállapítható, hogy közöttük szerződés nem jött létre, a felperesnek az utólagos jóváhagyásra irányuló szándéka nem állt fenn, amennyiben a szerződés mégis létrejött volna, úgy nem a szerződés hatályossá nyilvánításának, hanem az eredeti állapot helyreállításának lenne helye.

Másodlagosan az alperes tévesnek ítélte az elsőfokú bíróság azon megállapítását, mely szerint a felszámoló mulasztása miatt a kármegosztás azért nem alkalmazható, mert ez a követelés csak a felszámolóval szemben érvényesíthető. A gazdálkodó szervezetet jogszerűen csak a felszámoló képviselheti, a felszámoló mulasztása a felperes terhére róható fel, a mulasztás miatt a felperest ért kárra hivatkozással a felperes, illetve a hitelező élhetnek a felszámolóval szemben kártérítési igénnyel. Fenntartotta azt az elsőfokú eljárásban már kifejtett álláspontját, mely szerint a Cstv. 33. §-ának (4) bekezdése alapján fennálló bejelentési kötelezettség elmulasztása által a felszámoló nem tett eleget törvényi kötelezettségének, nem a tőle elvárható gondossággal járt el. Ezt meghaladóan a Korm.rendeletben foglaltak szerint nem intézkedett haladéktalanul annak érdekében, hogy a felszámolás alatt álló gazdálkodó szervezet kizárólag egyetlen bankszámlával rendelkezzen.

Az alperes kifejtette, számára a bankszámla megnyitásakor a jogszabályok nem írnak elő olyan kötelezettséget, hogy a Céglélelményt figyelemmel kell kísérnie. A jogszabály csak azt a kötelezettséget írja elő, hogy a céglélelményt vizsgálja meg, ezért kiemelt jelentősége van annak a ténynek, hogy a céglélelméntartásba 2007. június 15. napján került bejegyzésre a felszámolás ténye. Utalt az alperes a céglélelméntartásról, a bírósági céglélelméntartásról és a végelszámolásról szóló 2006. évi V. törvény (továbbiakban: Ctv.) 22. §-ának (4) bekezdésére is, hivatkozva arra, hogy nem a Céglélelménybe foglalt adatok az irányadók abban az esetben, ha a harmadik személy a céglélelménybe bejegyzett adatokat ismerte.

Az alperes a Korm.rendelet 7. §-ának (12)-(13) bekezdését nem tartotta relevánsnak az ügyben, mert ezek arról szólnak, hogy „fa” toldattal kell ellátni a számlatulajdonos nevét a felszámolás közzétételét követő naptól, a számla felett pedig csak a felszámoló által bejelentett rendelkezésre jogosult rendelkezhet. Az alperes azonban nem tudott és nem is tudhatott a felszámolás elrendeléséről, hiszen a jogszabály szerint általa vizsgálandó cégjegyzékben a felszámolás ténye még nem került bejegyzésre. Fenntartotta az elsőfokú eljárásban képviselt azt az álláspontját is, hogy a felszámoló nem tett eleget azon törvényi kötelezettségének, mely az adatváltozás bejelentésére vonatkozik. Végül kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság tévesen rendelkezett a késedelmi kamatról is, mert az alperes csak a felperes felszólítását követő 30. napot követő naptól köteles késedelmi kamat megfizetésére a Ptk. 301/A. §-ának (3) bekezdése alapján.

A felperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását és az alperes perköltségben való marasztalását kérte. Kifejtette, hogy a 2007. szeptember 14. napján kelt levéllel a felperesi felszámoló a bankszámla feletti rendelkezési jogát gyakorolta, ezért utólagos jóváhagyásával a bankszámlaszerződés létrejött. 2007. június 13-a és július 6-a között az alperes a felperes volt ügyvezetője részére jogosulatlanul teljesített pénztári kifizetéseket a felperes bankszámlájáról, ebben az időpontban ugyanis már csak a felszámolótól fogadhatott volna el rendelkezést a számla felett. Egyetértett az elsőfokú bíróság álláspontjával, mely szerint az alperes a Céglközlöny hirdetményeit a Korm.rendeletben foglaltak alapján köteles figyelemmel kísérni, ezért a felszámolás kezdő időpontját követően jogosulatlanul teljesített kifizetésekért kártérítési felelősséggel tartozik. Álláspontja szerint a felperesi felszámoló mindvégig a jogszabályoknak megfelelően járt el, a szükséges és számára előírt intézkedéseket haladéktalanul megtette.

A fellebbezés megalapozott.

Az elsőfokú bíróság a tényállást lényegében helyesen állapította meg, az általa levont jogkövetkeztetésekkel azonban a Fővárosi Ítéltábla csak részben értett egyet.

A Ptk. 205. §-ának (1) bekezdése szerint a szerződés a felek akaratának kölcsönös és egybehangzó kifejezésével jön létre. A Ptk. 219. §-ának (1) - (2) bekezdése alapján más személy (képviselő) útján is lehet szerződést kötni, a képviselő cselekménye által a képviselt válik jogosítottá, illetőleg kötelezetté. Képviselőnek csak az minősül, akinek törvényen, hatósági rendelkezésen, alapszabályon vagy meghatalmazáson alapuló képviseleti joga van, vagy a Ptk. 220. §-ának (1) bekezdése értelmében őt képviselőnek kell tekinteni.

Kötelmet a képviselt és a másik fél között csak a valódi képviselő jognyilatkozata keletkeztet. Helyesen hivatkozott az elsőfokú bíróság a Cstv. 34. §-ának (2) bekezdésében foglaltakra, vagyis arra, hogy a felszámolás kezdő időpontjától a gazdálkodó szervezet vagyonával kapcsolatos jognyilatkozatot csak a felszámoló tehet, ezért a felszámolás kezdő időpontját követően a felperesi társaság ügyvezetője által megkötött bankszámlaszerződés létre nem jött szerződésnek minősül.

A Ptk. 221. §-ának (1) bekezdése alapján aki képviseleti jogkörét jóhiszeműen túllépi, vagy anélkül, hogy képviseleti joga volna, más nevében szerződést köt, és eljárását az, akinek nevében eljár, nem hagyja jóvá, köteles a vele szerződő félnek a szerződés megkötéséből eredő kárát megtéríteni.

Ebből az következik, hogy a felszámolás kezdő időpontja után a felszámoló által tett jognyilatkozattal lehetőség van az ügylet utólagos jóváhagyására. Az elsőfokú bíróság ilyen nyilatkozatként értelmezte a felszámolóbiztosnak a 2007. szeptember 14. napján kelt levelét. Figyelemmel volt arra is, hogy a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény 210. § (1) bekezdésének

értelmében a pénzügyi intézmény pénzügyi és kiegészítő pénzügyi szolgáltatásra irányuló szerződést csak írásban, vagy minősített elektronikus aláírással ellátott elektronikus okirat formájában köthet, erre tekintettel a jóváhagyásnak is írásban kellett történnie.

A hivatkozott levélben a felperes felszámolóbiztosa azt írta az alperes részére, hogy kéri a bankszámla felett eddig rendelkezők rendelkezési jogának felfüggesztését mindaddig, amíg a felszámoló rendelkezési jogának bejelentése meg nem történik. Kérte a bankszámlakivonatoknak a megjelölt címre való megküldését, végül utalt arra, hogy a bankszámla a felszámolási eljárás alatt került megnyitásra, amikor a volt ügyvezető a társaság nevében már semmilyen jognyilatkozat megtételére nem volt jogosult a Cstv. alapján, ezért a bank felelőssége is fennáll.

A Ptk. 207. §-ának (1) bekezdése szerint a szerződési nyilatkozatot vita esetén úgy kell értelmezni, ahogyan azt a másik félnek a nyilatkozók feltehető akaratára és az eset körülményeire tekintettel a szavak általánosan elfogadott jelentése szerint értenie kellett.

Az álképviselő jognyilatkozata a képviseltet nem köti, így kölcsönös akaratnyilatkozat hiányában a szerződés nem jön létre. A felperes képviselője utólagos jóváhagyó nyilatkozattal az ügyletet létrehozhatja, ennek érdekében azonban a Ptk. 205. §-ának (1) bekezdése értelmében egyértelmű és az erre irányuló akaratát kifejezetten tartalmazó nyilatkozatot kell tennie. A felszámolóbiztos által írt levél ilyen, a szerződés utólagos jóváhagyására irányuló határozott nyilatkozatot nem tartalmaz. Akkor, amikor az eddig rendelkezők rendelkezési jogának felfüggesztését kéri, illetőleg kéri a bankszámlakivonatok megküldését az általa megjelölt címre, nyilvánvalóan annak érdekében cselekszik, hogy a bankszámláról részletes információkat szerezzen, illetőleg megakadályozza a mástól származó további rendelkezések teljesítését.

Egy nyilatkozat értelmezésénél a Ptk. 207. §-ának (1) bekezdése alapján figyelemmel kell lenni a fél által utólagosan képviselt álláspontra is. Megalapozottan hivatkozott az alperes arra, hogy a felperes a peres eljárás során mindvégig azt az álláspontot képviselte, hogy a szerződés nem jött létre, és ebből is az a következtetés vonható le, hogy az utólagos jóváhagyásra irányuló akarata nem állt fenn.

Az elsőfokú bíróság a fentiek alapján tévesen jutott arra a következtetésre, hogy a felperesnek a 2007. szeptember 14-én kelt levele a bankszámlasz szerződés utólagos jóváhagyásának minősül és ezért az alperes szerződésszegésből eredő kártérítési felelőssége megalapozza a felperes keresetét.

Amennyiben a szerződés a felek között nem jön létre, közöttük a jogalap nélküli gazdagodás és a jogalap nélküli birtoklás szabályai szerint kerülhet sor az elszámolásra.

A Ptk. 361. §-ának (1) bekezdése szerint aki másnak rovására jogalap nélkül jut vagyoni előnyhöz, köteles ezt az előnyt visszatéríteni.

A kereset alapjául szolgáló tényállás szerint az alperes a harmadik személy által a bankszámlára befizetett összegeket kezelte, majd a felperesi társaság ügyvezetője részére, annak rendelkezésének megfelelően kifizette. Ebből az következik, hogy az alperes a felperes rovására jogalap nélkül vagyoni előnyhöz nem jutott, a felperessel szemben fizetési kötelezettsége ezen a jogcímen sem áll fenn.

A fentiekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla az alperes fellebbezésében kifejtett elsődleges állásponttal értett egyet, ezért az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján megváltoztatta és a felperes keresetét elutasította.

Az alperes fellebbezése eredményre vezetett, a felperes teljes egészében pervesztes lett, ezért a Fővárosi Ítéltábla a Pp. 239. §-a alapján alkalmazandó Pp.

78. § (1) bekezdése szerint kötelezte a felperest az alperes részére perköltség fizetésére. Az első- és másodfokú perköltség körében a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. §-ának (2) és (5) bekezdése alapján az alperes részére ügyvédi munkadíjat állapított meg, mely az áfa összegét is tartalmazza, továbbá figyelembe vette az alperes által lerótt 900.000 forint eljárási illetéket is. Ezt meghaladóan a felperes köteles megfizetni az Itv. 62. § (1) bekezdésének i) pontja alapján fennálló illetékfeljegyzési joga folytán előzetesen le nem rótt elsőfokú eljárási illetéket is a Magyar Állam javára.

Budapest, 2008. október 22.

. Koday Zsuzsanna s.k.
a tanács elnöke

Dr. Sándor Ottó s.k.
József s.k.
előadó bíró

Dr. Molnár

bíró

A kiadmány hitelül:
bírószági tisztviselő